

A 1868/tillväxt

Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
jäsenehdotusta
pohjoismaisesta luotijunasuunnitelmasta

Ehdotus

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että laaditaan yhteispohjoismaisesta luotijunaverkosta selvitys, jossa tarkastellaan niitä hyötyjä, joita kehittynyt ja yhtenäinen luotijunaverkko toisi mukanaan taloudelle ja ilmastolle.

Taustaa

Keskiryhmä ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että laaditaan yhteispohjoismaisesta luotijunaverkosta selvitys, jossa tarkastellaan niitä hyötyjä, joita kehittynyt ja yhtenäinen luotijunaverkko toisi mukanaan taloudelle ja ilmastolle. Ehdotusta perustellaan sillä, että luotijunayhteyksiä suunnitellaan nykyään kaikkialla Euroopassa. Pohjolassa on tarvetta ja potentiaalia rautatieyhteyksien parantamiselle, yhä useammat haluavat vaihtoehtoja lentämälle, ja elinkeinoelämä toivoo parempia ja luotettavampia rahtiyhteyksiä maiden välille.

Luotijunaliikenteeseen liittyviä aloitteita on jo pantu vireille Pohjoismaissa, mutta niiden eteneminen edellyttäisi yhteistä ponnistusta Pohjoismaiden liikenneministereiltä. Pyydetty selvitys toimisi hyvänä lähtökohtana yhteistyön tiivistämiselle ja askeleena kohti yhteispohjoismaista liikennesuunnitelmaa.

Pohjoismaiden väliset rautatieyhteydet ovat toistuvasti olleet Pohjoismaiden neuvoston asialistalla. Esimerkiksi vuonna 2015 neuvosto päätti Ruotsin, Norjan ja Tanskan hallituksille annettavasta [suosituksesta](#), joka koski Oslon ja Kööpenhaminan välisen luotijunayhteyden edellytyksiä ja yhteiskuntataloudellisia seurauksia. Mainitut hallitukset ilmoittivat tuolloin suhtautuvansa myönteisesti aloitteisiin, jotka vahvistavat Oslon, Göteborgin ja Kööpenhaminan välisiä liikenneyhteyksiä ja siten yhdistävät maat tiiviimmin toisiinsa. Hallitusten ilmoitukseen sisältyi myös kuvaus vireillä olleista hankkeista, mutta samalla siitä ilmeni, ettei suosituksen nimenomainen seuranta ollut hallitusten asialistalla.

Rautatieliikenteeseen panostetaan Euroopassa yhä vahvemmin, ja vuosi 2021 on Euroopan rautateiden teemavuosi. Pyrkimyksenä on korostaa rautatieliikenteen merkitystä Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan sisältyvien tavoitteiden saavuttamisessa.

Valiokunnan näkemykset

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta katsoo ehdotuksen olevan sopusoinnussa Pohjoismaiden neuvoston aiemmin hyväksymien suositusten kanssa ja myötäilevän visiota Pohjolasta maailman kestävämpänä ja integroituneimpana alueena. Ehdotus voi auttaa tehostamaan Pohjoismaiden välistä liikkuvuutta, vähentämään ympäristö- ja ilmastokuormitusta ja edistämään kasvua ja kehitystä.

Valiokunta toteaa, että Manner-Pohjolan rautatieverkoston kehittäminen on jäänyt jälkeensä monista muista Euroopan maista. Yhtenä syynä tähän on se, ettei liikennepolitiikan alalla ole virallisia pohjoismaisia yhteistyörakenteita.

Valiokunnan mukaan kokemus on osoittanut, että usean eri Pohjoismaan alueelle ulottuvia infrastruktuurihankkeita voi olla hankalaa suunnitella. Siksi Pohjoismaiden neuvosto on suosittanut, että vuonna 2006 lakkautettu liikennepolitiikan ministerineuvosto perustettaisiin uudelleen. Ehdotus on saanut laajaa kannatusta, mutta valittavasti kaikki Pohjoismaat eivät puolla sitä, mikä on edellytyksenä ministerineuvoston perustamiselle.

Pohjoismaiden ministerineuvoston tulee voida ilman erityistä liikennepolitiikan ministerineuvostoakin toteuttaa selvityksiä, joilla edistetään pohjoismaista infrastruktuuriyhteistyötä. Valiokunnan mielestä ministerineuvostolla on päinvastoin sitäkin painavampi syy paneutua tämän alan kysymyksiin.

Valiokunta katsoo, että ehdotus on ajankohtainen myös Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosien 2021–2024 toimintasuunnitelman näkökulmasta, sillä toimintasuunnitelmassa priorisoidaan tutkimusta ja kehitystä sekä sellaisten ratkaisujen edistämistä, jotka tukevat hiilineutraaliutta ja ilmastomuutokseen sopeutumista muun muassa liikenne-, rakennus-, elintarvike- ja energia-aloilla. Toimintasuunnitelmaan sisältyviä varoja on valiokunnan mielestä voitava käyttää ehdotuksessa mainitun selvityksen rahoittamiseen.

Selvitys voitaisiin valiokunnan mielestä antaa Pohjoismaisen energiantutkimuksen, Nordregion tai vastaavan pohjoismaisen laitoksen tehtäväksi. Lähtökohtana voitaisiin käyttää aiemmin laadittuja tutkimuksia, joita on tehty esimerkiksi [The Scandina-
vian 8 Million City](#) -hankkeen puitteissa.

Pohjolassa 28. kesäkuuta 2021

Anders Eriksson (ÅF)

Arman Teimouri (L)

Freddy André Øvstegård (SV)

Helge André Njåstad (FrP)

Johan Kvarnström (sd.)

Lars Andersson (SD)

Lorena Delgado Varas (V)

Lulu Ranne (ps.)

Nils Aage Jegstad (H)

Orla Hav (S)

Pyry Niemi (S)

Pål Jonson (M)

Ruth Mari Grung (A)

Stein Erik Lauvås (A)